

**A Kúria
Jogegységi Panasz Tanácsa**

**4/2022. Jogegységi határozat
(Jpe.IV.60.012/2022/12. szám)**

A Btk. 371. § (2) bekezdése b) pont ba) alpontjában meghatározott falfirka elhelyezésével elkövetett, szabálysértési értékhatárt meg nem haladó kárt okozó rongálás vétségének elkövetési tárgya és a rongálással okozott kár meghatározása kérdésében

A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa a legfőbb ügyész előzetes döntéshozatali indítványa alapján lefolytatott jogegységi eljárásban meghozta a következő

jogegységi határozatot:

1. A falfirkán értendő felületbevonat elhelyezése alapvetően a támadott idegen vagyontárgy külső megjelenésének háborítatlanságához fűződő érdek védelme szempontjából képez büntetendő magatartást.

2. A falfirka elhelyezésével elkövetett rongálás tényállásszerű, ha az elkövető az elkövetési tárgy, így bármely köz- vagy magántulajdomban lévő idegen vagyontárgy – azaz pénzben kifejezhető értékű ingó vagy ingatlan dolog – felületén, a tulajdonos vagy vagyonkezelésre jogosult engedélye nélkül hoz létre változtatást, így például jelet, ábrát vagy feliratot helyez el [Btk. 371. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont ba) alpont].

3. A falfirka elhelyezése nem önálló elkövetési magatartás, hanem az elkövetés olyan módja, amelyet a törvény minősített esetként szabályoz, és amelynek a rongálás – egyébként a károkozás mértékéhez igazodó – minősítése kapcsán tulajdonít jelentőséget.

A falfirka esetében közömbös a vagyontárgyra felvitt ábrázolás tartalma, mibenléte, célja, önmagában a vagyontárgy felületén való elhelyezés ténye képez minősített esetet.

4. A firkálással, felfestéssel (lefestés), szennyezéssel (leöntés) elkövetett felületmegváltoztatás, a vagyontárgy állapotának megváltoztatása is állagsérelem, így a dologrongálás fogalma alá tartozik, mert megváltoztatja az eredeti felület megjelenését, és az eredeti állapot helyreállítása csak anyagi ráfordítás árán lehetséges.

Ebben az esetben az eredeti állapot helyreállításának költsége a rongálással okozott kár [Btk. 371. § (1) bekezdés, (7) bekezdés, 459. § (1) bekezdés 16. pont.].

Indokolás

I.

[1] A legfőbb ügyész (a továbbiakban: indítványozó) a Bszi. 33. § (1) bekezdés c) pontjában írt

jogkörében eljárva előzetes döntéshozatali indítványt terjesztett elő a Bszi. 32. § (1) bekezdés a) pont első fordulata alapján, az egységes ítélkezési gyakorlat biztosítása érdekében, mivel álláspontja szerint az ítélkezési gyakorlat megosztott a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 371. § (2) bekezdés b) pont ba) alpontjában meghatározott falfirka elhelyezésével elkövetett, szabálysértési értékhatárt meg nem haladó kárt okozó rongálás vétségének elkövetési tárgya és a rongálással okozott kár megítélésében.

[2] Az indítványozó e két kérdést illetően a bírósági döntésekben megjelenő álláspontokat a következők szerint csoportosította.

[3] I.

1. A Pesti Központi Kerületi Bíróság – megismételt eljárásban – a tárgyalás előkészítése során 2015. június 9. napján meghozott 12.B.V.11427/2015/3. számú végzésével a terhelt ellen rongálás vétsége [Btk. 371. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont ba) alpont] miatt indított büntetőeljárást megszüntette [a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: korábbi Be.) 6. § (3) bekezdés a) pont, 267. § (1) bekezdés a) pont], és az iratokat megküldte a Pesti Központi Kerületi Bíróság Szabálysértési Csoportjának.

A terhelt terhére irányuló ügyészi fellebbezés folytán másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék a 2015. augusztus 13. napján tartott tanácsülésen meghozott 32.Beüf.9915/2015/2. számú végzésével az elsőfokú végzést annyiban változtatta meg, hogy az iratok megküldésére vonatkozó rendelkezést mellőzte, egyebekben az elsőfokú végzést helybenhagyta.

A vádirat történeti tényállása szerint a terhelt 2014. április 11-én részt vett az Sz. téren tartott „Tiltakozás a tervezett német megszállási emlékmű megépítése ellen” elnevezésű demonstráción. Ennek során festékszóróval az M. Kft. tulajdonát képező, 17.500 forint értékű védőponyvára „ITT ÉS SEHOL MÁSUTT NÁCI SZOBOR NEM ÉPÜL” feliratot fújt, s ezáltal a sértettnek a szabálysértési értékhatárt meg nem haladó kárt okozott.

A Kúria a felülvizsgálati eljárásban 2016. május 26. napján meghozott Bfv.II.398/2016/9. számú végzésével a fenti határozatokat hatályában fenntartotta. [BH2016. 325. szám]

A Kúria e határozata a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétételre került.

2. A Fővárosi Törvényszék a 23.Bf.V.5250/2015. számú határozata nyomán született, EBD 2016.B.5. szám alatt közreadott elvi döntés I. pontja szerint a falfirka elhelyezésével elkövetett, szabálysértési értékhatárt meg nem haladó kárt okozó rongálás akkor tényállásszerű, ha az azzal érintett felület olyan végleges építmény része, amely állagsérelem nélkül nem távolítható el, ezért az emlékművön elhelyezett műanyag védőfóliára írás bűncselekményt nem valósít meg [Btk. 371. § (1) bekezdés, (2) bekezdés ba) alpont, (7) bekezdés].

Kifejtette, hogy a Btk. 371. § (7) bekezdése szerinti értelmező rendelkezés a falfirka – fenti minősítő körülmény alkalmazása során irányadó – fogalmát akként rögzíti, hogy az a festékszóróval, filctollal vagy bármilyen más felületképző anyaggal létrehozott képi, grafikus vagy szöveges felületbevonat, amely nem a tárgy rendeltetésszerű használatához szükséges.

E fogalommeghatározás nyelvtani értelmezése eredményeképpen megállapítható, hogy a törvényhozó ezen elkövetői magatartás pönalizálása során ténylegesen nem a falfirka, hanem csupán a „firka” fogalmát határozta meg akkor, amikor azt bizonyos eszközökkel előállított, képi vagy szöveges megjelenítésű felületbevonatként definiálta. Emellett a hivatkozott értelmező rendelkezés a felület jellegére, annak jellemzőire semmilyen eligazítást nem ad, a „fal” fogalmát nem rögzíti.

A bűncselekmény megállapíthatósága a fentiek miatt indokolja a „fal” fogalmának meghatározását. A fal köznapi és nyelvtani értelemben egy végleges építmény része, amely állagsérelem nélkül nem távolítható el. A Btk. 371. § (2) bekezdés ba) alpontja szerinti törvényi tényállással megegyező szabályozást a 2010. évi CLXI. törvény 21. § (1) bekezdése iktatta a korábbi Btk.-ba, az 1978. évi IV. törvénybe. E törvény magyarázata szerint az olyan graffiti

lehet tényállásszerű, amely a házfal állagának sérelme nélkül nem távolítható el.

Hivatkozott arra, hogy a törvényi tényállás bevezetését és a hatályos Btk.-ban való elhelyezését nem vitásan a graffitik elhelyezésével megvalósított rongálási cselekmények igen elszaporodott volta indikálta, a törvényalkotó célja azonban – feltételezve a jogszabályoknak a józan ész és közjó szolgálatára vonatkozó alkalmasságát – nem lehetett valamennyi, bármely felületen megvalósított szöveges vagy képi felfestés büntetőjogi szankcionálása, ez ugyanis sértené az Alaptörvény Alapvetések XXVIII. cikkében is deklarált jogbiztonság követelményét, és a büntetőjogszabályok elfogadhatatlan kiterjesztő értelmezését eredményezné.

- [4] 3. A Marcali Járásbíróság a 2018. november 19. napján meghozott és 2019. március 14. napján jogerőre emelkedett 2.B.68/2018/11. számú ítéletében a terheltet 6 rendbeli rongálás vétségében [Btk. 371. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont ba) alpont] való büntetőjogi marasztalása mellett, az ellene 2 rendbeli falfirka elhelyezésével elkövetett, szabálysértési értékhatárt meg nem haladó kárt okozó rongálás vétsége miatt emelt vád alól bűncselekmény hiányában felmentette.

A felmentő rendelkezéssel érintett tényállásrészek (VII. tényállási pont) szerint a terhelt 2016 nyarán a takarékszővetkezet sértett tulajdonát képező építési területen egy építés alatt álló épület burkolatlan, alagsori betonfalát 180x450 cm-es területen, illetőleg 2016. év második felében a városi önkormányzat sértett épületének vakolatlan, nyers téglafalát 180x160 cm-es területen festékszóró spray-vel összefújta, továbbá 2016 nyarán a Magyar Telekom Nyrt. tulajdonában álló, a postaépület előtt elhelyezett telefonfülke ajtajának üvegét festék- és lakkfilctollal összefirkálta, amely cselekményeivel kárt nem okozott.

A járásbíróság kifejtette, hogy – az EBD 2016.B.5. és a BH2016. 325. számú határozatokból kiindulva, valamint a korábbi Btk. 324. § (2) bekezdés b) pontjához fűzött miniszteri indokolás alapján, amely szerint „a bepiszkítás, bemocskolás (...) csak akkor büntetendő, ha a dolog állaga is sérelmet szenvedett, ezért az olyan graffiti lehet tényállásszerű, amely a házfal állagának sérelme nélkül nem távolítható el” – a telefonfülke mint egy beton alapzathoz csavarokkal, vagyis állagsérelem nélkül eltávolítható módon rögzített dolog, nem tekinthető építménynek, így annak üvegfelülete nyilvánvalóan falfelületnek sem minősülhet. A terhelt cselekménye állagsérelemet nem okozott, mert a filctollas firkat a rendszeresen elvégzett normál takarítás útján el lehetett távolítani.

Az építési területen álló félkész, félbemaradt építésű épületek nyers beton-, illetve téglafala nyilvánvalóan építményszakaszoknak minősül ugyan, azonban e falfelületek befejezése félbemaradt, azok további építési tevékenységet, vakolást és festést, vagy valamilyen más burkolást igényelnek. E munkálatok megtörténteig a falfelület nem tekinthető véglegesnek, s amint a befejező munkálatokat elvégzik, a terhelt által felfestett ábrák minden további javítási tevékenység nélkül eltűnnek a falról. Ezért a terhelt cselekménye állagsérelemet e falfelületekben nem okozott.

A Magyar Telekom Nyrt. sérelmére megvalósított cselekménnyel kapcsolatban a bíróság az ítélet indokolásában rögzítette, hogy nem valósult meg bűncselekmény, mert a vádemelésre e cselekmény miatt – tévesen – a városi önkormányzat sértett sérelmére folytatólagos elkövetés alapján került sor, amely folytatólagos bűncselekmény e rész-cselekmény hiányában is megvalósult.

- [5] II. Az indítványozó szerint eltérő véleményt fogalmazott meg az elkövetési tárgy és a rongálással okozott kár vonatkozásában a Kúria a 2017. október 18. napján meghozott Bfv.III.835/2017/9. számú ítélete, valamint a 2019. március 6. napján meghozott Bfv.III.1.408/2018/10. számú végzése [EBH 2019.B.12. szám].

Mindkét határozat a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétételre került.

- [6] 1. Az Egri Járásbíróság a 26.B.688/2015/8. számú, az Egri Törvényszék Bf.156/2016/3. számú határozatával 2017. február 10. napján jogerőre emelkedett ítéletében a terhelt bűnösségét rongálás vétségében [Btk. 371. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont ba) alpont] állapította meg az alábbi tényállás alapján.

A terhelt közalkalmazottként dolgozott a rendőrkapitányság épületében, ahol 2013 nyarától 2016 áprilisáig kizárólagosan használta az egyik irodát. Ez idő alatt az – ügyfélforgalom számára nyitva nem álló – iroda falaira több, nagyobb méretű ceruzarajzot, egy barkacsokrot, egy karácsonyfát, egy pálmafát, 6 darab hullámvonalat, 3 darab embernagyságú virágot és egy nap alakú ábrát készített. A rajzok eltávolítása csak az 55,5 négyzetméter falfelületű helyiség újrafestésével volt lehetséges. A bűncselekménnyel okozott kár 48.000 forint.

A Kúria a felülvizsgálati eljárásban 2017. október 18. napján meghozott Bfv.III.835/2017/9. számú ítéletével a fenti határozatokat megváltoztatta, és a terheltet az ellene rongálás vétsége miatt emelt vád alól bűncselekmény hiányában felmentette.

Határozatában rámutatott, hogy a falfirka nem önálló elkövetési magatartás, hanem az elkövetés olyan módja, amit a törvény minősített esetként szabályoz, és a rongálás – egyébként a károkozás mértékéhez igazodó – minősítése kapcsán tulajdonít neki jelentőséget.

A Btk. 371. § (7) bekezdésében foglalt értelmező rendelkezéshez képest a falfirka kapcsán közömbös a vagyontárgyra felvitt ábrázolás tartalma, mibenléte, célja, önmagában a vagyontárgy felületén való elhelyezés ténye képez minősített esetet. Ez egyben azt is jelenti, hogy a falfirka kapcsán nincs törvényi lehetőség arra, hogy a törvényi feltételek megléte esetén a falfirka büntetőjogilag közömbös magatartás legyen.

Ugyanakkor kétségtelen az is, hogy a falfirka alatt értendő felületbevonat alapvetően a támadott idegen vagyontárgy külső megjelenésének háborítatlanságához fűződő érdek védelme szempontjából képez büntetendő magatartást.

Ez alatt értendők a nyilvánosság számára – akár állandóan, akár időszakonként – nyitva álló kültéri és beltéri helyiségek. Ha azonban valamely helyiség, bár az elkövető számára idegennek tekintendő, viszont kizárólagos használatában áll, akkor az annak felületén való bevonat elhelyezése rongálás, de a falfirka szerinti minősített eset általában nem állapítható meg.

Ezért a terhelt cselekménye a Btk. 462. § (2) bekezdés a) pontjára tekintettel nem bűncselekmény, hanem szabálysértés; a Btk. 371. § (7) bekezdésében meghatározott értelmező rendelkezés fogalmi elemei ugyanis nem valósultak meg, így a terhelt cselekménye nem minősül a Btk. 371. § (2) bekezdése b) pont ba) alpontja szerint.

Megjegyezte ugyanakkor a Kúria, hogy az az álláspont viszont téves, miszerint a cselekmény azért nem rongálás, mert az a fal állagának sérelmét nem okozta. Valamely idegen vagyontárgy bepiszkítása, összekenése stb. akkor is dologrongálás, ha nem közvetlenül az okozza a dolog károsodását, hanem a tárgyra került, a rendeltetésszerű használatához nem szükséges anyag eltávolítása nem lehetséges állagsérelem okozása nélkül. A fal összefirkálása e feltételnek – az irányadó tényállás szerint – megfelel. Ha viszont e feltétel fennáll, nem szükséges a rongálást okozó anyag – szükségképpen állagsérelemmel járó – eltávolítása, hanem az eredeti állapot ráfestéssel is véglegesen és teljes mértékben helyreállítható; ennek költsége azonban a sértett vagyonában okozott értékcsökkenés, ami a Btk. 459. § (1) bekezdés 16. pontja szerinti kár.

- [7] 2. A Szegedi Járásbíróság a 2017. január 18. napján kihirdetett és a Szegedi Törvényszék 2.Bf.397/2017/12. számú határozatával 2018. február 23. napján jogerőre emelkedett 7.B.2013/2016/7. számú ítéletében a terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett rongálás vétségében [Btk. 371. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont].

Az irányadó tényállás szerint a terheltek nyilvános helyen elhelyezett hét óriásplakátot diszperzites festékkel lefestettek vagy leöntöttek, illetve azok egy részére nagy betűkkel feliratokat helyeztek el. Ezáltal a plakáton lévő szöveg részben olvashatatlaná, részben

nehezen olvashatóvá vált. A terheltek a plakátok ily módon történt megrongálásával összesen 137.655 forint kárt okoztak.

A Kúria felülvizsgálati eljárásban meghozott Bfv.III.1.408/2018/10. számú, 2019. március 6. napján kelt – EBH 2019.B.12. számon közzétett – határozatában utalt arra, hogy a Kúria Bfv.III.835/2017/9. számú felülvizsgálati határozata nem azért tartalmaz felmentő rendelkezést, mert az elkövetési magatartás a szabálysértési értékhatárt meg nem haladó kár okozásával nem lenne tényállásszerű, hanem a cselekmény azért minősülhetett szabálysértésnek, mert az elkövetés tárgyát képező falfelület az elkövető kizárólagos használatában állt.

A Kúria következetes, a Bfv.III.835/2017/9. számú határozatban már kifejtett – egyébként kommentárból is kiolvasható – álláspontja szerint a falfirka büntetőjogilag nem közömbös magatartás, a rongálás tényállásszerűségének megállapítására adhat okot, és az elkövetési tárgy „bármely köz- vagy magántulajdonban lévő vagyontárgy felületén a tulajdonos engedélye nélkül létrehozott jel, ábra, vagy felirat” lehet (hivatkozott kommentár 1395. oldal). A falfirkával, felfestéssel, szennyezéssel elkövetett felületmegváltoztatás, a vagyontárgy állapotának megváltoztatása a dologrongálás fogalma alá tartozik, mert elcsúfítja az eredeti felület esztétikai megjelenését, és az eredeti állapot helyreállítása csak anyagi ráfordítás árán lehetséges, amely nem más, mint az anyagi jogi értelemben bekövetkező kár (vö. a Btk. kár fogalma).

„A vagyontárgy megrongálása esetén a kár az eredeti állapot helyreállításával kapcsolatban felmerült költség.” (Magyar Büntetőjog - Kommentár a gyakorlat számára - HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó, Budapest, 2018. III. kötete 1938. oldal; valamint ugyanez az értelmezés olvasható a Belovics Ervin által szerkesztett Büntetőjog Különös Rész című tankönyv 691. oldalán is - kiadó: HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó, Budapest, 2018.)

Ennél a fordultnál nem feltétlenül szükséges, hogy a károsítás a vagyontárgy használhatóságára kihasson, azt kizárja, hanem az is elegendő, ha a fizikai behatás a dolog esztétikai megjelenését és ezáltal az értékét csökkenti (pl. gépkocsi fényezésének megsértése, épület falának festéssel történő elcsúfítása) (hivatkozott kommentár 1394-1395. oldal).

[8] **3. A fentiekkel egyező álláspontot foglalt el az eljáró bíróság:**

a) a Budai Központi Kerületi Bíróság a 2018. október 17. napján meghozott és 2019. június 20. napján jogerős 25.Bpk.2034/2018/2. számú büntetővégzésében villamos megálló eső előli beállója üvegtáblájának, villamos szerelvény ablakainak,

b) a Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2019. augusztus 2. napján meghozott és 2019. augusztus 29. napján jogerős 412.Bpk.41.122/2019/2. számú büntetővégzésében parkoló melletti zajvédő falnak,

c) a Budai Központi Kerületi Bíróság a 2019. december 4. napján meghozott és 2020. január 7. napján jogerős 9.Bpk.XI.2131/2019/2. számú büntetővégzésében élelmiszerbolt cégtáblájának (I. tényállási pont), telefonfülke (II. tényállási pont), cipőbolt kirakat (III. tényállási pont) és buszmegálló oldala üvegének (V. tényállási pont), földgázvezetési kapcsolószekrénynek (VII. tényállási pont), hengeres hirdetőoszlopnak (IX. tényállási pont),

d) a Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2020. július 8. napján meghozott és 2020. augusztus 4. napján jogerős 424.Bpk.51.256/2020/2. számú büntetővégzésében üzlet ajtaját fedő műanyag redőnynek (4. tényállási pont),

e) a Mohácsi Járásbíróság a 2021. június 15. napján meghozott és 2021. augusztus 5. napján jogerős 1.B.104/2020/26. számú ítéletében használtruha-gyűjtő konténernek (48. tényállási pont), köztéri padnak (49/b. tényállási pont),

f) a Szentesi Járásbíróság a 2019. január 29. napján meghozott és ugyanezen a napon jogerős 4.Fk.220/2018/14. számú ítéletében házon lévő ereszcsonatornának és villanyóra szekrénynek (VII. tényállási pont),

g) a Szegedi Járásbíróság a 2019. május 14. napján meghozott és 2020. június 30. napján

jogerős 32.Fk.2195/2018/39. számú ítéletében információs táblának (31. tényállási pont), elektromos kapcsolószekrénynek (32. tényállási pont), társasház kerítésének (63. tényállási pont), hulladékgyűjtőnek (64. tényállási pont),

h) a Győri Járásbíróság a 2021. június 25. napján meghozott és 2021. július 13. napján jogerős Bpk.624/2021/3. számú büntetővégzésében fa törzsének, tér járdájának, épület ablakának,

i) a Nyíregyházi Járásbíróság a 2018. december 14. napján meghozott és 2019. január 19. napján jogerős 93.Bpk.1413/2018/2. számú büntetővégzésében buszmegállóban lévő reklámtáblának (9. tényállási pont),

j) a Nyíregyházi Járásbíróság a 2018. január 4. napján meghozott és 2018. április 19. napján jogerős 21.Bpk.1754/2017/2. számú büntetővégzésében tehergépkocsi oldalának (2. tényállási pont), horgonyzott lemezkerítésnek (3. tényállási pont), fából készült buszmegállónak, járdaburkolatnak, kapcsolószekrénynek (5. tényállási pont),

k) a Budaörsi Járásbíróság a 2020. június 25. napján meghozott és 2020. július 17. napján jogerős 5.Bpk.144/2020/3. számú büntetővégzésében közterületen található villanyoszlopon elhelyezett távközlési szekrénynek (I. tényállási pont), ház falára kihelyezett tűzcsapot jelző műanyag tájékoztató táblának (II. tényállási pont),

l) a Paksi Járásbíróság a 2020. június 24. napján meghozott és a Szekszárdi Törvényszék 2.Bf.77/2020/6. számú határozatával 2020. október 16. napján jogerős 15.B.85/2019/9. számú ítéletében közterületre kihelyezett transzformátor szekrénynek (XV. tényállási pont),

m) a Szekszárdi Járásbíróság a 2019. február 25. napján meghozott és 2019. március 20. napján jogerős 17.Bpk.91/2019/3. számú büntetővégzésében újságos-lottózó pavilonnak (1. tényállási pont),

n) a Veszprémi Járásbíróság a 2020. szeptember 4. napján meghozott és 2020. november 4. napján jogerős 13.Bpk.1213/2020/9. számú büntetővégzésében közterületre kihelyezett távközlési nagyelosztó szekrénynek, szeméttárolónak,

p) a Pápai Járásbíróság a 2020. március 11. napján meghozott és 2020. április 3. napján jogerős 11.B.224/2018/65. számú ítéletében körforgalom melletti zajvédő plexi falának (1. tényállási pont), közterületen parkoló személygépjármű motorház tetejének (2. tényállási pont), épületre kihelyezett reklámtáblának (3. tényállási pont), ereszcatornának (4. tényállási pont), épület ablakának és redőnyének (6. tényállási pont) filctollal, alkoholos filcekkel, festékekkel és festékszóróval történt – a sértetteknek 50.000 forintot meg nem haladó kárt okozó – összefirkálása miatt falfirka elhelyezésével elkövetett, szabálysértési értékhatárt meg nem haladó kárt okozó rongálás vétsége miatt is megállapította.

[9] Az indítvány III. pontja szerinti két döntés érdemét tekintve megfelel a II. pont alatt kialakított, továbbfejlesztett gyakorlatnak, mert büntetőjogi felelősséget állapított meg [Btk. 371. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont ba) alpont, szabálysértési értékre, falfirka elhelyezésével elkövetett] rongálás vétségében; az eltérés abban jelentkezik, hogy a határozatok a jogi indokolás körében tévesen (feleslegesen) hivatkoztak az a EBD 2016. B.5. számú elvi döntésre, és a BH2016. 325 számú döntésre, illetve ezeknek a BH 2019.B.12. számú határozattal való együtt alkalmazhatóságára.

[10] 1. A Miskolci Járásbíróság a 2020. június 24. napján kihirdetett és a Miskolci Törvényszék 1.Bf.416/2020/44. számú határozatával 2021. július 1. napján jogerőre emelkedett 14.B.131/2019/122. számú ítéletében a terheltek bűnösségét rongálás vétségében [Btk. 371. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont ba) alpont] mondta ki.

A büntetőjogi marasztalás alapjául szolgáló tényállás lényege szerint a terheltek 2018. július 13. napján az üzletközpont oldalánál lévő beton támfalra, illetőleg az utolsó mondatot a támfal előtti aszfaltra, ezt követően a Centrum területén elhelyezett szökőkút mellett a térköre a magukkal vitt kartonsablonokat felhasználva gyorsan száradó, sárga színű, fluoreszkáló

speciális pigmenteket tartalmazó lakk jelölőfestékekkel és ugyancsak gyorsan száradó, időjárásnak, kopásnak, mechanikai hatásoknak ellenálló, speciális akril alapú fehér szín jelzőfestékekkel a „Magyarország Alaptörvénye jogilag érvénytelen!”, „A magyar állam ma is Magyar Köztársaság!”, a „www.alkotmányos-ellenallas.hu” és az „Az alkotmányos rend védelme nem csak jog, hanem kötelesség is!” feliratokat festették.

A Városgazda Nonprofit Kft. dolgozói a felfestéseket többszöri oldószeres (nitrohigítós) lemosással, drótkéfével történő súrolással, és az oldószeres semlegesítést szolgáló vizes ecsetes átmosással távolították el, legalább három munkaóra ráfordítással. A feliratok pusztán vízzel nem voltak az érintett felületekről lemoshatók.

A terheltek cselekményükkel a városi önkormányzat sértettnek 24.475 forint kárt okoztak.

- [11] 2. A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2018. december 21. napján bíróság elé állítás során meghozott és a Fővárosi Törvényszék 20.Bf.6906/2019/7. számú határozatával 2019. május 21. napján jogerőre emelkedett 9.B.V.12.053/2018/3. számú ítéletében a terheltet rongálás vétségében [Btk. 371. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont ba) alpont] mondta ki bűnösnek.

Az ítéleti tényállás lényege a következő.

A terhelte 2018. december 18. napján a Parlament előtt – ahol egy demonstráción vett részt – a téren elhelyezkedő 33 méter magas zászlórúdra a nála lévő festékszóró flakonból a talapzattól számított 145 centiméter magasságtól 220 centiméter magasságig körbe, 280 centiméter hosszan egy fekete színű „SZTRÁJK” feliratot helyezett el.

A rongálással okozott kár az 1 forintot meghaladta, az 50.000 forintot nem haladta meg.

A jogerős ítélet indokai szerint a falfirka egy elnevezés, nem szorosan kapcsolódik a falhoz, a terhelte festékszóróval helyezte el a feliratot a zászlótartó rúdra, amely köztudomású tény, hogy nem tartozik a rendeltetésszerű használatához. A saját tulajdonon kívül minden más jogviszonyba tartozó dolog rongálása e megítélés alá esik, a köztéren állandó jelleggel felállított zászlótartó rúd a terhelte számára nyilvánvalóan idegen dolognak minősült.

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) 2. § 8. pontja értelmében építmény az építési tevékenységgel létrehozott, illetve késztermékként az építési helyszínre szállított – rendeltetésére, szerkezeti megoldására, anyagára, készülségi fokára és kiterjedésére tekintet nélkül – minden olyan helyhez kötött műszaki alkotás, amely a terepszint, a víz vagy az azok alatti talaj, illetve azok feletti légtér megváltoztatásával, beépítésével jön létre, azaz az építmény az épület és műtárgy gyűjtőfogalma. Az Étv. 2. § 10. pontja alapján épület a jellemzően emberi tartózkodás céljára szolgáló építmény, amely szerkezeteivel részben vagy egészben teret, helyiséget vagy ezek együttesét zárja körül meghatározott rendeltetés vagy rendeltetésével összefüggő tevékenység, avagy rendszeres munkavégzés, illetve tárolás céljából, a 15. pontja szerint pedig műtárgy mindazon építmény, ami nem minősül épületnek és épület funkciót jellemzően nem tartalmaz. E törvényi meghatározások alapján a zászlórúd építménynek, azon belül műtárgynak minősül, ezáltal az EBD 2016.B.5. számú elvi döntés alapján annak állagsérelem nélkül el nem távolítható felülete falfirka elhelyezésére szolgálhat.

- [12] Az indítványozó a falfirka elhelyezésével elkövetett, szabálysértési értékhatárt meg nem haladó kárt okozó rongálás vétségének elkövetési tárgya és a rongálással okozott kár megítélésével összefüggésben a Kúria Bfv.III.835/2017/9. számú és Bfv.III.1.408/2018/10. számú (EBH 2019.B.12.) határozataiban követett álláspontot tartotta helytállónak.

- [13] Mindezek alapján a Bszi. 32. § (1) bekezdése a) pont első fordulata alapján, az egységes ítélezési gyakorlat biztosítása érdekében ennek megfelelő tartalmú jogegységi határozat meghozatalát indítványozta.

II.

- [14] A Bszi. 33. § (1) bekezdés c) pontja alapján a jogegységi eljárást le kell folytatni, ha azt a legfőbb ügyész indítványozza.
- [15] A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa az ügyben – a figyelemmel Bszi. 35. §-ban írtakra a Büntető Kollégium kúriai bíró tagjaival kiegészülve, a 37. § (4)-(5) bekezdése szerint – ülést tartott; melyen a legfőbb ügyész képviselője az írásbeli nyilatkozatban foglaltakat fenntartotta és azzal egyező tartalommal szólalt fel.

III.

- [16] Az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése szerint a Kúria biztosítja a bíróságok jogalkalmazásának egységét, a bíróságokra kötelező jogegységi határozatot hoz [ezzel egyezően rendelkezik a Bszi. 24. § (1) bekezdés c) pontja].
- [17] Jogegységi igény érvényesítése – értelemszerűen – valamely elvi kérdésben követendő jogi álláspont kialakítását célozza.
- [18] A Bszi. meghatározza, hogy mi lehet jogegységi igény tárgya [32. § (1) bekezdés], ki jogosult jogegységi igényt érvényesíteni [33. § (1) bekezdés], és rendelkezik az előzetes döntéshozatali indítványt elbíráló testületről, annak döntési jogköréről, határozathozataláról [35. §, 39-40. §, 41/A. § (1) bekezdés].
- [19] Következésképpen a Jogegységi Panasz Tanácsnak érdemben először mindig arra kell választ adnia, hogy az indítványban foglaltak alapján van-e – a Bszi. alapján jogegységi igény tárgyát képező – eldöntendő elvi kérdés.
- [20] E kérdésben a Jogegységi Panasz Tanácsot nem köti az indítványozó álláspontja. A jogegységi igény mibenléte, illetve annak alapossága a Jogegységi Panasz Tanács önálló elbírálásának tárgya [hasonlóképpen, mint a büntetőjogi felelősség önálló elbírálása; Be. 7. § (5) bekezdés].
- [21] Jelen esetben az indítványozó által felvetett kérdés ilyennek minősül.

IV.

- [22] Magyarország Alaptörvénye I. cikk (3) bekezdése szerint az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg; s alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.
- [23] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése értelmében mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.
- [24] Az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához.
- [25] Az Alaptörvény 28. cikke a bíróságok részére alkotmányos kötelezettségként írja elő, hogy az ítélező tevékenységük során a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék

{7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]; 28/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]; 3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [17]}.

- [26] A bíróságnak a jogszabályok által kijelölt értelmezési kereteken belül kell azonosítaniuk az eléjük kerülő ügy alapjogi vonatkozásait, valamint a bírói döntésben alkalmazott jogszabályokat az érintett alapjog alkotmányos tartalmára tekintettel kell értelmezniük. {IV/3605/2021. AB határozat Indokolás [23]}
- [27] Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata kimondja, hogy minden személynek egyénileg és másokkal együttesen joga van a tulajdonhoz; senkit sem lehet tulajdonától önkényesen megfosztani. [Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata 17. cikk (1) és (2) bekezdése]
- [28] Az Emberi Jogok Európai Egyezményének az első kiegészítő jegyzőkönyve tartalmazza, hogy „Minden természetes vagy jogi személynek joga van javai tiszteletben tartásához. Senkit sem lehet tulajdonától megfosztani, kivéve, ha ez közérdekből és a törvényben meghatározott feltételek, valamint a nemzetközi jog általános elvei szerint történik.” [Emberi Jogok Európai Egyezménye 1. cikke]
- [29] Az Európai Unió Alapjogi Chartájának szövege megerősíti, hogy mindenkinek joga van a jogszerűen szerzett tulajdona birtoklásához, használatához, azzal való rendelkezéshez és ahhoz, hogy örökölni hagyja. Kimondja továbbá, hogy a tulajdontól senkit sem lehet megfosztani, kivéve, ha ez közérdekből, a törvényben meghatározott esetekben és feltételekkel, valamint az ezáltal elszenvedett veszteségekért kellő időben fizetett méltányos összegű kártalanítás mellett történik. A tulajdon használatát törvényben kell szabályozni. [Az Európai Unió Alapjogi Chartája, 17. cikk (1) bekezdése]
- [30] Az Alaptörvény nem határozza meg a tulajdon fogalmát, a tulajdonhoz való jog tartalmát az Alkotmánybíróság a 64/1993. (XII. 22.) AB határozatban elemezte, az Alaptörvény hatályba lépése utáni gyakorlatában pedig több alkalommal is utalt rá, hogy ezek az értelmezések továbbra is irányadónak tekinthetők. [18/2015. (VI. 15.) és a 25/2015. (VII. 21.) AB határozatok]
- [31] A rongálás törvényi tényállása a tulajdont védi, a tulajdonjog mint alapjog pedig felveti e védelmi viszony értelmezését. Az alapjogok ugyanis az államokat egyfelől tartózkodásra, másfelől az adott alapjog gyakorlása feltételeinek biztosítására kötelezik. Az államnak tehát negatív kötelezettsége van: tartózkodnia kell az állapot megzavarásától. Pozitív kötelezettség is társul mindehhez, amely magában foglalja a tulajdon védelmét, a tulajdonjog gyakorlásának biztosítását.
- [32] A büntetőjog e védelmi kötelezettség részeként szankcionálja a vagyon ellen irányuló bűncselekményeket, így a rongálást, védve ezáltal a tulajdon háborítatlanságát. Amikor tehát a büntetőjog az idegen javakat érő támadásra reagál, intézményvédelmi feladatának tesz eleget; elsősorban a tulajdont mint intézményt védi, tekintet nélkül a konkrét tulajdoni formára és a tulajdon alanyaira.
- [33] A tulajdonhoz kapcsolódó alapjog és számos tulajdonosi részjogosítvány viszont csak a tulajdon állagának épsége mellett gyakorolhatók teljeskörűen.
- [34] Ekként magyarázható a tulajdonhoz való jog intézményvédelmi oldala, vagyis a tulajdon tárgyának állagvédelme, mely az Alaptörvény hivatkozott XIII. cikkéből vezethető le.

- [35] A hazai jog, a nemzetközi és az európai uniós jogalkotás is erős szabadságjogként határozza meg a véleménynyilvánítás jogát. [Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya 19. cikk, Emberi Jogok Európai Egyezménye 10. cikk, Alapjogi Charta 11. cikk.] A véleménynyilvánítás szabadsága többféle további szabadságnak, az ún. kommunikációs alapjogoknak az anyajoga. A véleménynyilvánítás szabadságának védelmi körébe esik a beszéd, a szólás, a vélemény, a gondolat és a kifejezés. Mindezek nem csupán szóban történő közlés által, hanem cselekvések, sőt, akár jelek, szimbólumok, különféle ábrák (rajz) révén is kifejeződhetnek.
- [36] Az Alkotmánybíróság a véleménynyilvánítás szabadságát érintően az 3322/2019. (XI. 26.) AB határozatában kifejtette:
„A véleménynyilvánítás szabadsága kommunikációs jog. Az alaptörvényi védelem tárgya elsődlegesen az információ: demokratikus társadalom csak abban az esetben jöhet létre és maradhat fenn, ha lehetőség van arra, hogy a különböző (gyakran egymással ellentétes) vélemények a társadalmat formálhassák.
Az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében biztosított szabadság egyaránt kiterjed a vélemény megformálására és e vélemény másokkal való megosztására. Az alaptörvényi védelem tárgya e vonatkozásban kettős: egyrészt az üzenet, a másokkal megosztott információ, másrészt pedig a vélemény megformálásának módja, azaz a kommunikációs csatorna. Nem csak azt biztosítja az Alaptörvény IX. cikke, hogy alkotmányos keretek között bármilyen tartalmú információ közölhető legyen, hanem arra is, hogy a véleménynyilvánító szabadon eldönthesse, hogy a véleményt milyen formában, milyen kommunikációs úton kívánja továbbítani.” {Indokolás [17]-[18] bekezdés}
„Az Alkotmánybíróság gyakorlata egységes abban, hogy a közéleti közlésekhez (amikor a megosztott információ a közülethez kapcsolódik) fokozottabb alaptörvényi védelem kapcsolódik. A 7/2014. (III. 7.) AB határozat (a továbbiakban: Abh.) rámutatott: »a szólásszabadság különleges védelmet követel akkor, amikor közügyeket és a közhatalom gyakorlását, a közfeladatot ellátó, illetve a közéletben szerepet vállaló személyek tevékenységét érinti. A közhatalom gyakorlásában résztvevő személyek védelmében a véleménynyilvánítás szabadságának szűkebb körű korlátozása felel meg a demokratikus jogállamiságból adódó alkotmányos követelményeknek. (Indokolás [17])«” {Indokolás [20] bekezdés}
- [37] A 3048/2022. (II. 4.) AB határozat indítványozója csatlakozott a „Nem hallgatunk el” elnevezésű gyűléshez, gépjárművel behajtott a Budapest I. kerület Clark Ádám téri körforgalomba, ott több kört haladt, miközben gépjárműve kürtjét használta. A szabálysértési hatóság álláspontja szerint az indítványozó magatartása a „közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megszegése”, valamint a veszélyhelyzetre meghatározott magatartási szabályok megszegése” tényállásokat merítette ki.
Az Alkotmánybíróság rögzítette, hogy önmagában a közlés másokkal való megosztásához rendelkezésre álló eszközök sokfélesége nem eredményezi azt, hogy fogalmilag az Alaptörvény IX. cikke védelmi körén kívül esne. {Indokolás [22] bekezdés}
Ugyanakkor megállapította, hogy a vizsgált esetben az indítványozó magatartása (dudálás) nem élvezhet az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében foglalt véleménynyilvánítás szabadságának alapjoga keretében alapjogi jogvédelmet a közlekedés rendjét kisebb fokban sértő szabálysértési tényállást kimerítő olyan magatartás esetén, amelyet veszélyhelyzetben, jogszabállyal elrendelt általános gyülekezési tilalom időszakában, a gyülekezési törvénybe ütköző módon, előzetes bejelentés nélkül szervezett gyűlésen tanúsítottak, amelynek szervezői gyülekezési joggal való visszaélés szabálysértését valósították meg. [Indokolás [30] bekezdés]
A határozatban megjelölt álláspont szerint – visszautalva a rongálást érintő korábbi AB határozatra – valamely magatartás bűncselekménnyé vagy szabálysértéssé nyilvánítása a

véleménynyilvánításhoz való jog tekintetében az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében megjelenített korlátozást valósítja meg; vagyis a közérdekből tilalmazott – és büntetni rendelt – magatartások tanúsításával véleményt nyilvánítani, kifejezésre juttatni nem lehet. „Ha egy magatartás megvalósítja a Szabs. törvényben vagy a Btk.-ban tilalmazott valamely magatartást, a jogalkalmazó a véleménynyilvánítás szabadságára hivatkozással nem mellőzheti a Szabs. törvény vagy a Btk. alkalmazását. Ezzel ellentétes eljárás összeegyeztethetetlen lenne a törvények uralmának, a jogállamiságnak az elvével.” {Párhuzamos indokolás [61] bekezdés}

[38] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatályba lépését követően számos alkalommal vizsgálta – a vagyon elleni bűncselekményeket érintően is – a tulajdonjognak a véleménynyilvánítás szabadságával való kollízióját.

[39] Az 1/2019. (II. 13.) AB határozat indítványozói a Szabadság téri szovjet hősi emlékművet több alkalommal narancssárga színű festéket tartalmazó luftballonnal dobálták meg, ennek következtében pedig az emlékmű felszínén több festékfolt keletkezett.

Az Alkotmánybíróság kifejtette, hogy egy tett véleménynyilvánításként kezelésének szükséges, de nem elégséges feltétele az, hogy a magatartást elkövető a véleménye kifejezésének céljából cselekedjen. A vélemény szabadság megállapításához az is kell, hogy a közlés választott formája objektív módon is alkalmas eszköz legyen gondolatok közlésére. Hangsúlyos az is továbbá, hogy jelentősége van a véleménynyilvánítás tartalma és formája közötti megkülönböztetésnek, hiszen egyes tettleges közlési formák jellegüknél fogva speciális mérlegelési szempontokat igényelnek. A feszültség feloldása során az Alkotmánybíróság szerint igen gondosan kell eljárni, figyelembe kell venni, hogy csak kivételes esetekben igazolható alkotmányosan az olyan véleménynyilvánítás, amely a tulajdon tárgyát rongálja. {Indokolás [32] és [36] bekezdése}.

Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése alapján figyelembe kell venni, hogy a tulajdonhoz való jog korlátozásának szükségessége tekintetében indokoltnak tekinthető-e a cselekvő véleményének tettleges magatartás által történő kifejezésre juttatása. {Indokolás [38] bekezdés} Vizsgálandó, hogy az érintett személynek a véleménye közlésére szolgáló cselekménye nem korlátozza-e oly mértékben másnak a tulajdonhoz való jogát, amely a tulajdon öncélú, a vélemény közlésének kereteit túllépő, visszafordíthatatlan, vagy csak jelentős költségráfordítással visszafordítható károsodását eredményezi. Az Alkotmánybíróság megállapította: annak megítélése, hogy „adott esetben a véleménynyilvánítás szabadságának hatálya alatt vizsgálandó, erős alkotmányos védelemre igényt tartó cselekményről, avagy vandalizmusról van-e szó, az egyedi tényállás elemei alapján a bíróságok feladata”. {Indokolás [44] bekezdése}

[40] A 14/2019. (IV. 17.) AB határozat indítványozói egy járdaszakasz berepedezett részeit színes festékekkel festették be, mindezt balesetmegelőzési céllal, valamint azért, hogy felhívják a figyelmét a hatóságoknak a burkolat hibáira.

A bíróság szerint abban a dilemmában kellett állást foglalni, hogy a járási hivatal vajon megfelelően döntött-e akkor, amikor a közterület tulajdonosa érdekének védelmét helyezte előtérbe a véleménynyilvánítás szabadságával szemben.

Az Alkotmánybíróság visszautalt az 1/2019. (II. 13.) AB határozatra: egy közterületi út vagy járdaszakasz olyan mértékű rongálása, amely a tulajdon tárgyában, azaz magában az út- vagy járdaszakaszban visszafordíthatatlan, vagy csak jelentős költségek árán visszafordítható, sérelmet okoz. Az egyedi tényállás elemei alapján kell és lehet csak eldönteni, hogy az adott tett alkotmányos védelem alá esik vagy pedig vandalizmusról van szó, ebben dönteni pedig a bíróság jogosult. Az alapjogok, úgy mint a véleménynyilvánítás szabadsága és a tulajdonhoz való jog kollíziójának feloldása során gondos körütekintéssel kell eljárni, s figyelembe kell

venni, hogy a véleménynyilvánítás, amely a tulajdon tárgyát rongálja, csak kivételes esetben lehet alkotmányosan igazolt.

Vizsgálni kell tehát a kollízió során, hogy a tetteges magatartás indokolt volt-e, más eszközzel kifejezhető lenne-e az általa megnyilvánuló vélemény, s hogy az általa bekövetkezett tulajdonjog-korlátozás arányban áll-e a véleménynyilvánító cselekvés céljával. Az Alkotmánybíróság szerint ebben az esetben a véleménynyilvánításnak a tulajdonhoz való jogra tekintettel történő korlátozása aránytalan volt. A cselekmény beleillik azon magatartások körébe, amelyekhez a közterület tulajdonosa hallgatólagosan hozzájárul azáltal, hogy nem lép fel azokkal szemben a Szabs. tv. rendelkezései alapján. Egy ilyen ráutaló magatartással történő tulajdonosi hozzájárulás pedig egyenesen kizárja a cselekmény jogellenességét. {Indokolás [38]-[39] bekezdés}.

- [41] A 17/2020. (VII. 17.) AB határozat indítványozói a „Nemzeti Konzultáció a bevándorlásról és a terrorizmusról” szóló, egy nagyvárosban elhelyezett óriásplakátot diszperzites festékekkel festettek le.

A határozat szerint a Btk. az Alaptörvény XIII. cikkében foglalt intézményvédelmi oldalnak szerez érvényt. Az intézményvédelem jelenti a tulajdon tárgyának állagvédelmét, s legitim cél lehet más alapjog korlátozásához. Az Alaptörvényben nem olvasható olyan rendelkezés, melynek értelmében ne lehetne korlátozni a véleménynyilvánítás szabadságát olyan esetekben, amikor a tetteges véleménynyilvánítás útján valamely dolog megrongálódik. Az óriásplakátok üzenetek hordoznak, alkotmányjogi megítélésük viszont eltérő lehet. Általánosságban az mondható, hogy egy plakát megrongálásában megvalósuló véleménynyilvánítás csak kivételes esetben korlátozhatja az üzleti célból plakátot elhelyező jogalany vállalkozási szabadságát, vagy a politikai reklámot hirdető jogalany véleménynyilvánítási szabadságát, hiszen az más alapjogának gyakorlását korlátozza, lehetetleníti. Kétségtelen, hogy a plakátfestéssel véleménynyilvánítás kifejezése történt, de e szabadságnak szükséges korlátját jelenti a tulajdonhoz való jog intézményvédelmi oldala. {Indokolás [30]-[38] bekezdés}

- [42] A felidézett határozatok közös eleme, hogy az alapjogi kollízió feloldása során elsősorban az ún. fair balance tesztet kell elvégezni – ez a teszt a versengő alapjogok közötti egyensúly kialakítására törekszik.

- [43] „A védelmi kötelezettség teljesítése során mind a törvényhozónak, mind pedig a jogalkalmazónak figyelembe kell vennie azt, hogy egyik alapjog lényeges tartalma sem korlátozható, másrészt pedig arra kell törekedniük, hogy a konkuráló alapjogi pozíciók az arányosság elvének megfelelően kíméletes kiegyenlítésre, méltányos egyensúlyba kerüljenek.” {3/2016. (VII. 18.) AB határozat Indokolás [55] bekezdés}

- [44] Abban az esetben, amikor a jogvita során az egyik érintett alapjogának gyakorlása veszélyezteti a másik érintett alapjogának gyakorlását, akkor az „(...) érintett alapvető jogok védelmi körének feltárásával és az érintett alapvető jogok összemérésével (»kíméletes kiegyenlítésével és méltányos egyensúlyba hozásával«) kell döntésüket meghozniuk. Ennek során a bíróságok számára lényeges szempont, hogy az érintett alapvető jogok lényeges tartalma nem üresíthető ki, és az alapvető jogoknak az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdéséből fakadó védelmi kötelezettségét biztosítani kell.” {3/2016. (VII. 18.) AB határozat Indokolás [66]-[70] bekezdés}

- [45] A fair balance teszt mellett megjelenik a szükségesség-arányosság követelménye is, hiszen az Alkotmánybíróság szerint a kollízió végső feloldása így valósulhat meg. Ennek kézzel fekvő mércéje a következő szempont: egyik alapjog sem üresedhet ki, illetve mindegyik csak az elkerülhetetlen korlátozást szenvedje el, s annál nem többet.

V.

- [46] A véleménynyilvánítás szabadsága a büntetőjogi felelősségre vonás általános akadályának nem tekinthető. Alapjoggyakorlásra hivatkozás önkényt nem igazolhat, a véleménynyilvánítás pedig erőszakos magatartással, erőszakkal – nyilvánvalóan – nem gyakorolható [Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdés; Btk. 15. §; 20. §].
- [47] Az indítványozó által megjelölt kérdések megválaszolása kapcsán ez a következőket jelenti.
- [48] A Btk. 371. § (1) bekezdésében írt rongálás törvényi tényállása a tulajdont, annak állagát és értékét védi. Elkövetési tárgya az idegen, értékkel bíró vagyontárgy, amely ingó és ingatlan dolog egyaránt lehet.
- [49] A rongálás törvényi tényállásában a Btk. közvetetten az Alaptörvény XIII. cikke intézményvédelmi oldalának szerez érvényt. „Az intézményvédelem alakítása során a tulajdoni formáktól, a tulajdon tárgyától és funkciójától is függően az állam által igénybe vehető tulajdonvédelmi eszközök eltérőek lehetnek. A tulajdonhoz való jog intézményvédelmi oldala (azaz a tulajdon tárgyának állagvédelme) legitim cél alapjog korlátozásához.” {17/2020. (VII. 20.) AB határozat Indokolás [33]-[34]}
- [50] Az Alaptörvény a véleménynyilvánítás szabadságát, azaz valamilyen gondolat megfogalmazását és megosztását megjelenési formájára tekintet nélkül védi. Az Alaptörvényből nem következik, hogy ne lehetne korlátozni a véleménynyilvánítás szabadságát olyan esetekben, amikor a „tettleges véleménynyilvánítás” útján valamely dolog megrongálódik. {17/2020. (VII. 20.) AB határozat Indokolás [34]}
- [51] A cselekmény tényállásszerűsége ellenében pedig csak olyan körülmények zárhatják ki a társadalomra veszélyességet (jogellenességet), melyek folytán az elkövető magatartása a társadalom számára hasznos, de legalább tűrt.
- [52] E körbe tartozhat valamely alapjog gyakorlása, kiváltképp és időtlenül ilyen az élethez való jog, vagy a véleménynyilvánítás szabadsága [Alkotmány 54. § (1) bekezdés, 61. § (1) bekezdés; Alaptörvény II. cikk, IX. cikk].
- [53] Ez azonban erőszakos magatartás csak akkor lehet, ha közvetlen jogtalan támadást, illetve annak közvetlen fenyegető veszélyét hárítja el, vagy közvetlen és másként el nem hárítható veszélyből ment (Btk. 29. §, 30. §, 24/2012. Büntető Elvi Döntés).
- [54] A véleménynyilvánítás pedig erőszakos magatartással, erőszakkal – nyilvánvalóan – nem gyakorolható.
- [55] Mindez összhangban áll azzal, hogy a Btk. bármilyen motivációtól, indítéktól és célzattól függetlenül büntetni rendeli az erőszak kifejtését, ami, ha testi épség elleni, akkor a testi sértés, ha dolog elleni, akkor a rongálás bűncselekményét valósítja meg (Btk. 170. §, 324. §). Mindemellett a jogosnak vélt igény erőszakkal érvényesítése is bűncselekmény (Btk. 273. §).

VI.

- [56] A jogegységi indítvány az alábbiak szerint alapos.

- [57] Eldöntendő elvi kérdés a Btk. 371. § (2) bekezdése b) pont ba) alpontjában meghatározott falfirka elhelyezésével elkövetett, szabálysértési értékhatárt meg nem haladó kárt okozó rongálás vétségének elkövetési tárgya és a rongálással okozott kár fogalmának miként értelmezése.
- [58] Az indítvány elbírálásánál irányadó törvényi rendelkezések a következők.
- [59] A Btk. 371. § (1) bekezdése szerint, aki idegen vagyontárgy megsemmisítésével vagy megrongálásával kárt okoz, rongálást követ el.
A (2) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján bűncselekmény valósul meg, ha a szabálysértési értékhatárt meg nem haladó kárt okozó rongálást falfirka elhelyezésével követik el.
A (7) bekezdés kimondja e § alkalmazásában falfirka: festékszóróval, filctollal vagy bármilyen más felületképző anyaggal létrehozott képi, grafikus vagy szöveges felületbevonat, amely nem a vagyontárgy rendeltetésszerű használatához szükséges.
- [60] A Btk. 459. § (1) bekezdés 16. pontja szerint kár: e törvény eltérő rendelkezése hiányában a vagyonban bekövetkezett értékcsökkenés.
- [61] A Btk. 371. §-ában meghatározott rongálás a Btk. XXXVI. Fejezetébe felvett vagyon elleni bűncselekmény, ami az idegen vagyonban való szándékos károkozást rendeli büntetni, és mint ilyen, jogi minősítése elsődlegesen az okozott kár mértékéhez igazodik. Az 50.000 forintot meg nem haladó mértékű szándékos károkozás – fő szabályként, a Btk. 462. § (2) bekezdés a) pontjára tekintettel – nem bűncselekményt, hanem szabálysértést valósít meg.
- [62] Ugyanakkor a törvény meghatároz bizonyos körülményeket, amelyek megvalósulása esetén a szándékos károkozás – a rongálás módja, vagy a megrongált (megsemmisített) vagyontárgy jellege miatt – fokozottan veszélyes a társadalomra, és ezen esetekben a cselekményt értékhatártól függetlenül, eleve vétségként vagy büntettként rendeli büntetni [Btk. 371. § (2) bekezdés b) pont, (3) bekezdés b) pont, (4) bekezdés b) és c) pont]. Ezekben az esetekben az 50.000 forintot meg nem haladó kár okozása is bűncselekményt valósít meg.
- [63] A Btk. 371. § (1) bekezdésében írt rongálás törvényi tényállása a tulajdont, annak állagát és értékét védi. Elkövetési tárgya az idegen, értékkel bíró vagyontárgy, amely ingó és ingatlan dolog egyaránt lehet.
- [64] A Jogegységi Panasz Tanács előrebocsátja, hogy a falfirka nem önálló elkövetési magatartás, hanem az elkövetés olyan módja, amit a törvény minősített esetként szabályoz, és a rongálás – egyébként a károkozás mértékéhez igazodó – minősítése kapcsán tulajdonít neki jelentőséget.
- [65] A rongálás esetében ugyanis a törvény nem határozza meg konkrétan és kimerítően az elkövetési magatartást, hanem annak csupán két fajtáját, a rongálást és a megsemmisítést rögzíti. A dolog megrongálása és megsemmisítése azonban többféle – károkozó – magatartás révén történhet.
- [66] Ugyanakkor kétségtelen az is, hogy a falfirka alatt értendő felületbevonat elhelyezése alapvetően a támadott idegen vagyontárgy külső megjelenésének háborítatlanságához fűződő érdek védelme szempontjából képez büntetendő magatartást.
- [67] Ez egyben azt is jelenti, hogy a falfirka kapcsán nincs törvényi lehetőség arra, hogy – a törvényi feltételek megléte esetén – a falfirka büntetőjogilag közömbös magatartás legyen.

- [68] A Jogegységi Panasz Tanács álláspontja szerint a falfirka a rongálás tényállásszerűségének megállapítására adhat okot, és az elkövetési tárgy, így bármely – köz- vagy magántulajdonban lévő – vagyontárgy felületén a tulajdonos engedélye nélkül létrehozott jel, ábra vagy felirat lehet (EBH 2019.B.12. II. pont).
- [69] Idegen vagyontárgy bármely olyan dolog lehet, amelynek pénzben kifejezhető értéke van (például villamosmegálló üvegfelülete, telefonfülke, üzlet ajtaját fedő redőny, köztéri pad, ereszcsonna, tér járdája, épület ablaka, hirdetőoszlop, reklámtábla, újságos pavilon, transzformátor szekrény, szeméttároló, zajvédő plexi fal, fából készült buszmegálló, villamos ablak, bolt cégtáblája, emlékmű stb.).
- [70] Ez alatt értendő továbbá a nyilvánosság számára – akár állandóan, akár időszakonként – nyitva álló – az elkövető számára idegen – kültéri és beltéri helyiségek is. Az elkövető számára idegennek tekintendő, de csak a helyiség használói számára nyitva álló, még korlátozott nyilvánosság által sem látogatható helyiség falán elhelyezett firka viszont nem meríti ki a falfirka fogalmát.
- [71] A Btk. 371. § (7) bekezdésében foglalt értelmező rendelkezéséből következően a falfirka kapcsán közömbös a vagyontárgyra felvitt ábrázolás tartalma, mibenléte, célja, önmagában a vagyontárgy felületén való elhelyezés ténye képez minősített esetet.
- [72] Ehhez képest téves az a – a Fővárosi Törvényszék 23.Bf.V.5250/2015. számú, 2016.B.5. elvi bírósági döntésben kifejtett – álláspont miszerint falfirkának csak valamely végleges építmény részeként, állagsérelem nélkül el nem távolítható részén elhelyezett – az értelmező rendelkezés további feltételeinek is megfelelő – felületbevonat tekinthető; vagyis az, hogy a falfirka elkövetési módot a „fal” fogalmának mikénti meghatározásához köti.
- [73] Ebből következően téves azon jogértelmezés is, amely az elkövetési tárgy meghatározását az Étv. 2. § 8. és 10. pontja alapján vezeti le.
- [74] A rongálással okozott kár meghatározása szempontjából kifejtett következetes kúriai álláspont szerint:
„Valamely idegen vagyontárgy bepiszkítása, összekenése stb. akkor is dologrongálás, ha nem közvetlenül okozza a dolog károsodását, hanem a tárgyra került, a rendeltetésszerű használathoz nem szükséges anyag eltávolítása nem lehetséges állagsérelem okozása nélkül. Ha viszont e feltétel fennáll, nem szükséges a rongálást okozó anyag – szükségképpen állagsérelemmel járó – eltávolítása, hanem az eredeti állapot ráfestéssel is véglegesen és teljes mértékben helyreállítható; ennek költsége azonban a sértett vagyonában okozott értékcsökkenés, ami a Btk. 459. § (1) bekezdés 16. pontja szerinti kár.” (Bfv.III.835/2017/9.)
- [75] Valójában a firkálással, felfestéssel, szennyezéssel (leöntéssel) elkövetett felületmegváltoztatás, a vagyontárgy állapotának megváltoztatása is az állagsérelem fogalma alá tartozik, mert megváltoztatja az eredeti felület megjelenését, és az eredeti állapot helyreállítása csak anyagi ráfordítás árán lehetséges, amely nem más, mint az anyagi jogi értelemben bekövetkező kár.
- [76] Firkálással, festéssel, szennyezéssel történő felület megváltoztatás rongálást valósít meg, ebben az esetben az eredeti állapot helyreállításának költsége (anyagi ráfordítás) a rongálással okozott kár [Btk. 371. § (1) bekezdés, 459. § (1) bekezdés 16. pont, EBH 2019.B.12. I. pont].
- [77] A Jogegységi Panasz Tanács mindezzel összhangban megerősíti a Kúria korábbi határozataiban

megjelenített következő álláspontot.

- [78] A büntető anyagi jog alkalmazhatósága szempontjából egyedül az irányadó tényállás szerinti magatartásnak van jelentősége, amellyel az elkövető számára idegen vagyontárgy károkozással járó megváltoztatását valósította meg.
- [79] Idegen vagyontárgy megrongálásával kárt okozni pedig szükségképpen mások jogát sértő, ezért a Btk. 4. § (2) bekezdése szerint társadalomra veszélyes tevékenység. Ilyenként, mint a Büntető Törvénykönyvben tilalmazott magatartás a véleménynyilvánítás szabadsága gyakorlásának módjára vonatkozó törvényi korlát.
- [80] A Btk. 4. § (1) bekezdése határozza meg a bűncselekmény fogalmát: Bűncselekmény az a szándékosan vagy - ha e törvény a gondatlan elkövetést is büntetni rendeli - gondatlanságból elkövetett cselekmény, amely veszélyes a társadalomra, és amelyre e törvény büntetés kiszabását rendeli.
- [81] Mindezek alapján a rongálás tényállásszerűsége a magatartás okától és céljától független. Ha az elkövető magatartásának az indoka a véleménynyilvánítás szabadságára történő hivatkozás, akkor sem hagyható figyelmen kívül az idegen dolog tulajdonosának a tulajdona sérthetlenségéhez (érintetlenségéhez) való joga.
- [82] Míg a tulajdon sérelme minden esetben sérti a tulajdonos tulajdonhoz való alapjogát, addig a véleménynyilvánításnak számos más egyenértékű, szavak, képek, szimbólumok, jelképek használatával megvalósítható módja van, amely szabálysértésnek vagy bűncselekménynek nem minősül.
- [83] Értelemszerűen – miként más bűncselekmény esetén is – a tulajdonos beleegyezése kizárja a cselekmény jogellenességét, így az a Btk. 15. § h) pontja szerinti büntethetőségét kizáró ok.
- [84] A Btk. 64. § (1) bekezdése alapján, ha az elkövető cselekménye az elbíráláskor már nem veszélyes, vagy olyan csekély fokban veszélyes a társadalomra, hogy a Btk. szerint alkalmazható legkisebb büntetés kiszabása vagy más intézkedés alkalmazása szükségtelen, megrovás alkalmazható.
- [85] Mivel az előzőekben kifejtettek a Kúria korábban közzétett gyakorlatát is érintik, ezért a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa a Bfv.II.398/2016/9. számú határozatát – valamint a Fővárosi Törvényszék 23.Bf.V.5250/2015. számú, 2016.B.5. elvi bírósági döntését – nem tartja követendőnek, melyet a Bírósági Határozatok Gyűjteményében feltüntet.

VII.

- [86] Ekként a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa a Bszi. 32. § (1) bekezdés a) pont első fordulata szerinti okból, az egységes ítélkezési gyakorlat biztosítása érdekében, a Bszi. 33. § (1) bekezdés b) pontja alapján a legfőbb ügyész indítványára az előzetes döntéshozatali eljárást lefolytatta, a Bszi. 40. § (2) bekezdése alapján a jogegységi indítványnak helyt adott és a rendelkező részben írtak szerint határozott.
- [87] A Jogegységi Panasz Tanács a határozatát a Bszi. 42. § (1) bekezdésére figyelemmel a Magyar Közlönyben, a Bírósági Határozatok Gyűjteményében, a központi honlapon és a Kúria

honlapján közzéteszi.

Budapest, 2022. november 14.

Dr. Varga Zs. András s.k. a tanács elnöke, Molnár Ferencné dr. s.k. előadó bíró, Dr. Patyi András s.k. bíró, Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. bíró, Dr. Farkas Katalin s.k. bíró, Dr. Kalas Tibor s.k. bíró, Dr. Gyarmathy Judit s.k. bíró, Dr. Gimesi Ágnes Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Márton Gizella s.k. bíró, Dr. Mudráné dr. Láng Erzsébet s.k. bíró, Dr. Orosz Árpád s.k. bíró, Dr. Puskás Péter s.k. bíró, Salamonné dr. Piltz Judit s.k. bíró, Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.k. bíró, Dr. Somogyi Gábor s.k. bíró, Dr. Suba Ildikó s.k. bíró, Dr. Szabó Klára s.k. bíró, Dr. Stark Marianna s.k. bíró, Dr. Tóth Kincső s.k. bíró, Dr. Vitál-Eigner Beáta s.k. bíró, Dr. Csák Zsolt s.k. bíró, Dr. Bartkó Levente s.k. bíró, Dr. Domonyai Alexa s.k. bíró, Dr. Harangozó Attila s.k. bíró, Dr. Boros Tibor s.k. bíró, Dr. Demeter Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Hornyák Szabolcs János s.k. bíró, Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla s.k. bíró, Dr. Kardos Andrea s.k. bíró, Dr. Metzing Márton s.k. bíró, Dr. Schmidt Péter s.k. bíró, Dr. Tuba István s.k. bíró, Dr. Varga Eszter Ágnes s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

dr. Kis Roxána
tisztviselő

